

Nr 83.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1922 kl. 4 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition an-
gående fortsatt utbyggande av tekniska högskolan.
(2:dra avd.)*

I den till riksdagen den 7 januari 1922 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 103) föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående fortsatt utbyggande av tekniska högskolan, för ändamålet beräkna på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 3 mars 1922 dagtecknad proposition, nr 179, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till fortsatt utbyggande av tekniska högskolan i huvudsaklig överensstämmelse med ett av departementschefen i statsrådsprotokollet omförmält, av professor E. Lallerstedt den 6 mars 1921 uppgjort förslag med tillhörande ritningar och beskrivning anvisa på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Omfattande nybyggnader hava under de senare åren vidtagits för tekniska högskolan med för ändamålet av riksdagen anvisade medel. Ännu är emellertid en mycket ansenlig del av högskolans verksamhet hänvisad till de gamla lokalerna vid Drottninggatan. Första och andra årskurserna av samtliga fackavdelningar hava nämligen fortfarande den övervägande delen av sin undervisning förlagd till dessa lokaler, varjämte rektorsexpedition, kansli och bibliotek äro därstädes inrymda. Den föreliggande framställningen äsyftar ett fullföljande av högskolans nybyggnadsarbete. Enligt det av professor Lallerstedt utarbetade förslaget, på vilket Kungl. Maj:ts proposition är grundad, skulle mellan den nu befintliga huvudbyggnaden och den kemiska fackskolans byggnad uppföras en i plan H-formad byggnad, vilken skulle inrymma första och andra årskurserna ävensom lämna ett provisoriskt utrymme för biblioteket. Härigenom skulle lokalerna och tomterna vid Drottninggatan frigöras.

Det totala anslagsbehovet har beräknats till 3,077,000 kronor. På grund av den nu rådande osäkerheten i alla kostnadsberäkningar och då dessutom tanken varit att för utbyggnaden i viss utsträckning använda till nödhjälpsarbeten anslagna medel, har departementschefen icke angivit något bestämt kostnadsbelopp utan inskränkt sig att för första halvåret 1923 föreslå ett anslag av 100,000 kronor, vilket skulle under nämnda tid erfordras för ritningar och vissa grundläggningsarbeten. Utbyggnaden är avsedd att utföras under åren 1923—1926.

Det program för fullföljande av tekniska högskolans byggnad, som är i den föreliggande propositionen skisserat, avser åtgärder för en omfattande nybyggnadsverksamhet, som kommer att under de närmaste åren medföra betydande kostnader för statsverket. Redan i och med det beslut, som riksdagens kamrar nyligen fattat i anledning av Kungl. Maj:ts av utskottet tillstyrkta förslag rörande nybyggnader för Chalmers tekniska institut, har staten iklätt sig det ekonomiska ansvaret för fullföljande av ett omfattande nybyggnadsarbete vid den andra av landets högre tekniska läroanstalter. Då utskottet i trots av det statsfinansiella läget ansåg sig böra tillstyrka sistnämnda förslag, leddes utskottet framför allt av det härvid föreliggande trängande behovet, vilket icke medgav något ytterligare uppskov utöver det denna byggnadsfråga sedan flera år fått vidkännas.

I fråga om det ur statens synpunkt sett fördelaktiga att såsom av Kungl. Maj:t ifrågasättes nu samtidigt vidtagna åtgärder för igångsättande av två så betydande byggnadsföretag som det nyss nämnda och det för tekniska högskolan nu föreslagna, måste utskottet, i betraktande av den ekonomiska depression, som nu råder och som kan väntas sträcka sina verkningar än en tid framåt, ställa sig synnerligen tveksamt.

Om sålunda betänkligheter av finansiell natur måste resas mot ett tillstyrkande av nu förevarande proposition, har utskottet att mot desamma väga de olägenheter, ett bibehållande av den nuvarande anordningen skulle medföra för högskolans verksamhet. Dessa olägenheter, som företrädesvis bestå däri, att biblioteket är förlagt till samt första och andra avdelningarna erhålla sin undervisning i lokaler, belägna ett stycke ifrån högskolans huvudbyggnad, och att till följd härav undervisningen blir för lärarna i viss mån splittrad, synas utskottet dock ej vara av en sådan beskaffenhet, att de böra för frågan vara de utslagsgivande. Vid övervägande å ena sidan av såväl dessa som andra skäl, vilka anförts till förmån för ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag, och å den andra sidan svårigheten för staten att under nuvarande brydsamma ekonomiska läge samtidigt finansiera två för den högre tekniska undervisningen så betydande byggnadsföretag, som det nu ifrågasatta och nybyggnadsarbetena vid Chalmers tekniska institut, har utskottet ej kunnat undgå finna de i sistnämnda hänseende anförda synpunkterna vara de tyngst vägande.

Härtill kommer vidare den omständigheten, att ännu ej föreligger någon plan för dispositionen av högskolans gamla lokaler och tomten vid Drottninggatan och att det följaktligen ej är utrett, vilka statsinstitutioner härvid böra i främsta rummet komma i åtanke. Utskottet finner i nu nämnda förhållande ytterligare ett skäl till att någon omedelbar lösning av frågan ej är oundgänglig.

Det förtjänar vidare enligt utskottets mening att tagas i övervägande, huruvida icke en viss differentiering i avseende å undervisningen vid av utskottet ovan omförmälda två högre tekniska läroanstalter bör komma till stånd. Härigenom skulle även de framlagda byggnadsprogrammen kunna underkastas en revision och dy-medelst möjlighet förefinnas till nedbringande av de säkerligen betydande totalkostnader, dessa vid sitt fullbordande komma att uppvisa.

Då sålunda enligt utskottets mening den ekonomiska ställningen manar till största försiktighet med statsutgifterna och dessutom några trängande skäl ej kunna anföras till förmån för att beslut nu fattas om utbyggande av tekniska högskolan, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 16 maj 1922.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 78.
